

Leviticus 19, 9-18

Matouš 25, 31-46

Bratři a sestry, tahle část Matoušova evangelia je zajímavá z více úhlů. Za prvé, je to úplně poslední Ježíšova řeč k jeho učedníkům. Pak už následují Velikonoce. Za druhé je docela tvrdá – končí příslibem věčných muk. A za třetí to není podobenství – byť na ně navazuje. Tak se nad tímto textem nyní zkusme zamyslet.

Je to takový prapodivný obraz. Lidé předstupují před trůn a panovník jen ukazuje doleva, doprava. Nepěkně to připomíná selekci někde v koncentráku. Nezazní ani slovo, jedni jdou na jednu stranu, druzí na jinou. Spravedlivý soud vypadá jinak. Člověk slyší, proč je souzen, má možnost se obhájit. Vždy je souzen individuálně. Tady ne. Vlevo, vpravo.

Když je rozdělení dokončeno, bez slůvka vysvětlení, panovník se otočí na jednu skupinu a přivítá jí. Osloví je jako požehnané a mnohmluvně jim objasní, proč skončili právě na této straně. „Neboť jsem hladověl, a dali jste mi jíst, žíznil jsem, a dali jste mi pít, byl jsem na cestách, a ujali jste se mne, byl jsem nahý, a oblékli jste mě, byl jsem nemocen, a navštívili jste mě, byl jsem ve vězení, a přišli jste za mnou.“ Požehnaní, místo aby se radovali, začnou jeho rozhodnutí zpochybňovat. Celé to zopakují, a dávají najevo, že zřejmě došlo k omylu. Což není úplně běžná reakce. Ruku na srdce, kdybychom byli na jejich místě, a mysleli si, že tam stojíme neprávem, ozvali bychom se? Nejde o málo. Jde o spásu. Zpochybnili bychom, že nám náleží?

Skupinka požehnaných se ozve – protože si o sobě nemyslí, že jsou nějak výjimeční. Že v životě udělali něco výjimečného. A potkat Ježíše, natož aby mu v něčem pomohli – to by si přece pamatovali. A proč by měl hledat pomoc u nich? Existuje mnoho daleko důležitějších, mocnějších lidí, ti by k něčemu takovému byli daleko povolnější. Jestli někomu pomohli, tak maximálně ještě větším chudákům, než jsou oni sami. A dozví se, že právě jejich soucit a laskavost lidem v nouzi, který projevovali bez ohledu na nějaký vděk nebo oplátku, jim byl požehnáním. Neboť to je skutečné následování Ježíše – být nablízku těm, co to potřebují.

Pak si vyslechne své ta druhá skupina. Opět se vše zopakuje, tentokrát s předponou ne-, a směr je opačný. Běžte ode mě do věčného ohně připraveného ďáblu a jeho andělům. Peklo jak vyšité, kde se hříšníci za chechotu ďáblíků smaží nebo vaří. Tak nám to zobrazovala středověká církev a dodnes je to běžný obraz v pohádkách. Ten obraz byl ale myšlen trochu jinak. Věčný oheň není symbolem fyzického utrpení, ale místa, kde není žádný život. V ohni nic nežije. Když vyhasne, z popela začnou opět rašit výhonky, ale dokud to hoří, je tam mrtvo. Věčný oheň je předobraz situace beznadějně pro život.

Ďábel a jeho andělé tam nejsou personál, ale obyvatelé. Ďábel – to je někdo, kdo se vědomě postaví Bohu. Kdo vědomě odporuje jeho vůli, staví se mu na roveň, staví se mu do cesty. Kdo svádí Boží lid ke zlému. Kdo pokoušel samotného Ježíše. Osoba nikoliv sadistická a krutá, ale pyšná a manipulativní. V evangeliích, když se popisuje zatracení, se velmi často objevuje termín „a tam bude pláč a skřípění zubů“. Ale to není obraz nesnesitelné fyzické bolesti jako spíše vzteku – kdy se člověk zlobí sám na sebe nebo na někoho jiného, zlobí se, protože něco nevyšlo, protože se přepočítal. Stalo se a nedá se odestát, jak se říká, tak rádi bychom to vzali zpátky, ale už to nejde.

I tato skupina nenechá prohlášení bez odezvy, i ona rozporuje důvody. Zase se to celé zopakuje, slovo od slova. Protože tady je to trochu jinak – tahle skupina si je naprosto jistá, že by Ježíše bez pomoci nikdy nenechala. Nejsou to žádní vyvrhelové, můžeme si je představit jako počestné věřící, kteří dělají, co mají – chodí do kostela, modlí se, dodržují církevní zvyky, jsou slušní k rodině i lidem kolem sebe. Na Ježíše myslí dnes a denně. Ale kupodivu to nestačí. Dokonce se dozví, že jsou prokletí! Být prokletý znamená očekávat něco špatného ve svém životě, což je právě na pořadu dne. Ale kletbu na ně nesesílá Ježíš, ten jen konstatuje. Nešli jste cestou, kterou jsem vám ukázal, tak teď jdete taky jinam než já.

Jak jsem již řekla na začátku, tohle je v Matoušově evangeliu poslední promluva Ježíše k jeho učedníkům, k těm, co ho následovali. Její stavba vypadá, jako když mluvíte k někomu hodně

natvrdlému – stále se ta nosná myšlenka opakuje. Nasytit hladové, napojit žíznivé, ujmout se lidí na cestě, obléknout nahé, navštívit nemocné a lidi ve vězení. Stále dokola. Aby si to člověk opravdu zapamatoval. My starší si ještě vzpomeneme na dobu, kdy se za trest x-krát opisovalo: Nebudu se prát se spolužáky. Opakování je matka moudrosti, říká jedno přísloví. Evangelium se vyprávělo, a tak z až otravného opakování slovo od slova bylo každému jasné, kde v tomto případě leží důraz.

Všimněte si, že lidé nejsou posuzováni podle toho, jak moc byli zbožní. Zda byli pokřtěni. Zda chodili každou neděli do kostela, Zda přispívali na církev. Zda byli v té správné církvi. Zda dodržovali pusty a jiné předepsané postupy. Jsou posuzováni podle toho, zda milovali bližního svého a jak se tato láska propisovala do jejich činů.

Všichni, jak tady sedíme, se chováme k lidem kolem sebe slušně a pomáháme podle svých možností. A přesto – přesto si vybíráme, kdo si naši pomoc zaslouží a kdo ne. Tahle samoživitelka – kdyby nekouřila a neprotefonovala majlant, neměla by takovou nouzi o peníze. Kdyby tenhle člověk nebyl alkoholik, nebyl by sám. Kdyby támhleten více pečoval o své zdraví, nekouřil a necpal se bůčkem, neskončil by v nemocnici. Proč sem stále chodí ti uprchlíci, nemůžou sem přijít všichni, mají si udělat pořádek doma a pak nebudou muset prchat. Kdo z nás si tohle někdy nepomyslel! Jenže Ježíš si nevybírá, komu přinesl spásu. Jeho smrtí a vzkříšením se všichni dostáváme na stejnou startovní čáru. Ať už si to zasloužíme nebo ne. Přišel ke všem, především k těm ztraceným. I k těm ve vězení – tomu odpadu lidské společnosti. On neříká, že byli odsouzeni nespravedlivě – s tím bychom asi problém neměli. Ti lidé byli ve vězení po řádném soudu a po právu. Přesto i oni si zaslouží naději.

Pomáhat hladovým a žíznivým, oblékat a ubytovat nuzné – co si budeme povídat, taková potřeba v naší zemi není. Stát funguje, základní potřeby zajistí každému. Sociální dávky pro lidi v nouzi, azylové domy... nikdo střízlivý bez střechy nad hlavou, šatstvem aspoň z druhé ruky a jídlem 2x denně nezůstane. Můžeme tedy nějak naplnit tuto výzvu? Vzpomněla jsem si na knihu zvanou Děti z Bullerbynu – dvě malé holky ve škole slyší, že má člověk dělat lidem kolem sebe radost. A jak se to dělá? Třeba mu zazpívat písničku nebo přinést kytku, slyší od paní učitelky... tak se do toho hned pustí. Jdou za jednou starou sousedkou a oznámí jí, že jí zazpívají. Sousedka se udiveně zeptá: a proč? No abyste měla radost! Holky zpívají jednu za druhou a stařenka za chvíli řekne, no tak si tu zpívejte, já si jdu vedle odpočinout. Holky nechápou, že neměla radost, a tak to zkusí jinde. Přinesou čeleďinovi kytku. Za chvíli ji najdou vyhozenou na hnoji. Zhrzeně si sednou, že dělat někomu radost je strašááázně těžké. A pak se doslechnou, že je jejich spolužačka nemocná a jdou ji navštívit s dárkem. A s úžasem zjistí, jak ohromnou radost jí udělaly, a přitom to vůbec neplánovaly.

Nejde o to, že hned vyrazíme do nemocnic, věznic a bezdomoveckých ubytoven, ale že si tuto zásadu – vidět v lidech v nouzi, ať už se do té nouze dostali jakkoliv, vidět v nich Krista - uložíme do mysli i do srdce. Protože potom, až takového člověka potkáme, budeme vědět, co máme dělat. Bez přemýšlení a bez výmluv. Amen.